BEGRIPPEN UIT DE EXAMENSTRUCTUUR
VWO-6 2019-2020

Dit zijn niet alle begrippen. Je moet er meer kennen. Zie de verschillende boeken.

	ALGEMEEN	
	Remote sensing (zie blz. 16 atlas)	
	Dimensies	
	Algemene regel	
	Situatiebeschrijving	
	Oorzaak-gevolgrelatie	Hypothese
	Interactietheorie van Ullman	
	Locatiefactoren (vestigingsplaatsfactoren)	
	Push- en pullfactoren	
	Demografie	
	Fysische geografie	
	Sociale geografie	
	Hypothese	
	Generaliseren	
	Centrum en periferie	
	Afstandsverval	
	Anamorfose kaart (zie blz. 13 atlas)	
	WERELD (GLOBALISERING)	
	Globalisering (Mondialisering)	
	Global village	
	Mondiale en transnationale netwerken	
	Economische globalisering:	• Kapitaalstromen • Internationale arbeidsverdeling
	Culturele globalisering:	• multinationale onderneming • productieketen • amerikanisering
	Politieke globalisering:	• cultuurgebied • lingua franca • identiteit • (veranderende rol van de) staat • blokvorming • regionalisme • burgerschap • anders-globalisten
	Wereldsysteem:	• centrum (kern) • semi-periferie • periferie
	Diffusie	
	Fragmentarische modernisering	
	Regionale ongelijkheid	
	Sociale ongelijkheid	
	Spread-effecten	
	Backwash-effecten	
	Tijdruimtecompressie:	absolute en relatieve afstand absolute en relatieve ligging
	Afstandsverval	

	Transporttechnologie	
	Transportnetwerk	
	Informatietechnologie	
	Hegemoniale staat	
	Tot 1970: Europeanisering Kolonialisme	
	Na 1970: Triade Nieuwe industrielanden Uitschuiving Nieuwe internationale arbeidsverdeling Global shift Pacific Rim Wereld Handelsorganisatie (WTO)	
	Cultureel:	taal godsdienst cultuurgebieden
	Demografisch:	bevolkingsspreiding en dichtheid bevolkingsgroei (fase in de demografische transitie) leeftijdsopbouw kindersterfte vruchtbaarheid migratie
	Economisch:	bruto nationaal product (per capita) bruto binnenlands product inkomen (per capita) koopkracht beroepsbevolking
	Politiek:	democratisch gehalte mensenrechten samenwerkingsverbanden
	Sociaal:	analfabetisme verstedelijkingsgraad en – tempo (hoort ook bij demografisch)
	VN-ontwikkelingsindex Regionale ongelijkheid Sociale ongelijkheid	
	Megalopolis Wereldstad/Metropool	
	Hub en spoke-netwerk	
	Mainportregio	
	Achterland	
	Stedelijke geleding:	edge city CBD
	Gentrification Stedelijk netwerk (Economisch) cluster Internationale dienstverlening Mondiale financiële markten Creatieve stad Innovatie Kosmopolitisme	
	ruimtelijke segregatie sociale polarisatie getto	

	gated community migranten netwerken	
	AARDE	
	Platentektoniek:	asthenosfeer convectiestromen lithosfeer (mid)oceanische rug subductie diepzeetrog convergente plaatgrenzen divergente plaatgrenzen transforme plaatgrenzen hotspot
	Vulkanisme:	explosieve eruptie stratovulkaan caldera effusieve eruptie schildvulkaan
	Aardbevingen:	magnitude (schaal van Richter) intensiteit (schaal van Mercalli) tsunami
	Gebergtevorming:	breukgebergten horsten en slenken plooiingsgebergten
	Geologische tijdschaal (zie atlas)	
	Humide gebieden Arde gebieden	
	Stroomgebied Rivierstelsel	
	Verwering:	mechanisch (fysisch) chemisch (organoge is hier ingedeeld onder mechanische en chemische)
	Erosie	
	Transport	
	Sedimentatie	delta morene puinhelling puinwaaier
	Massabewegingen	
	Gesteentekringloop	Stollingsgesteenten: - basalt (uitvloeiingsgesteente) - graniet (dieptegesteente) Sedimentgesteenten: - kalksteen - zandsteen Metamorfe gesteenten: - leisteen - marmer
	Atmosferische circulatie:	hoge luchtdrukgebied lage luchtdrukgebied ITCZ corioliseffect wet van Buys Ballot passaat en moesson
	Oceanische circulatie:	thermohaliene circulatie diepwaterpomp warme en koude zeestroom
	Stralingsbalans	

	Klimaatgebied	
	Geofactoren:	gesteente en reliëf klimaat en lucht bodem water flora en fauna de mens
	Landschapszones (zie kaartblad 223 in de Grote Bosatlas 53e editie)	polaire zone boreale zone gematigde zone subtropische zone (semi) aride zone tropische zone
	Landdegradatie:	(versnelde) bodemerosie verzilting verwoestijning uitputting overbeweiding ontbossing
	Klimaatverandering	
	Alpien plooiingsgebied Subtropische landschapszone Mediterrane vegetatie Mediterrane landbouwtypen (grond)Waterproblematiek Waterbalans Duurzaam water- en landgebruik Natuurramp Milieuramp Hazard Management	
	ZUID-AMERIKA	
	Het beeld dat men heeft van Z.A.	Perceptie Stereotypen Mental map Geografisch beeld
	Geologie en fysische geografie:	tektoniek vulkanisme passieve en actieve continentranden aardbevingen gebergtevorming bergketens: cordillera’s neerslagregiem Schild Hoogtezones Hoogvlakte/hoogland Ertsen / ertsvorming Fossiele energiebronnen Andesiet
	Klimaat:	vegetatiezones landschapszones breedteligging, de nood-zuidoriëntatie van het Andesgebergte zee- en windstromen Tropisch regenwoudklimaat savanneklimaat Tropisch regenwoud (selva) Savanne (llanos, cerrado en caatinga)

		Steppe (pampa) Tropisch laagland Mangrove El Niño
	Steden	Gated communities Favelas Bevolkingsdichtheid- en -spreiding
	Sociaal geografische zaken:	VN-ontwikkelingsindex Midden-inkomenlanden Informele sector
	Economie en ontwikkeling Sociaaleconomisch	Importsubstitutie NIC's BRIC / BRICS / BRICMIT Opkomende economieën BNP / BBP / BRP (per hoofd) Verdeling beroepsbevolking (primair, secundair, tertiair informele sector) VN-ontwikkelingsindex Gini-coëfficiënt/Lorenzcurve (s-e) Elite (s-e) BBP per hoofd /BRP per hoofd Import- en exportpakket Handelsbalans Latifundia export: omvang, samenstelling en richting exportgerichtheid / zelfvoorziening Grondbezitverhouding (s-e) Duale economie Fragmentarische modernisering De-agrarisatie Industrialisatie Tertiairisering Exportvalorisatie Cashcrops/foodcrops Waterkrachtcentrale UNASUR Buitenlandse investeringen (Foreign Direct Investments)
	Demografie	Bevolkingsdruk Gezinsplanning Natuurlijke bevolkingsgroei Sociale bevolkingsgroei /migratie Etniciteit Mestizering Latino Bevolkingsparticipatie Democratisering Sociale polarisatie Demografisch Transitiemodel Urbanisatiegraad Urbanisatietempo Stedelijk netwerk fase in de demografische transitie Vruchtbaarheidscijfer (internationale) arbeidsmigratie Demografische transitie Demografische druk
	Sociaal-culturele zaken	Etnische / religieuze conflicten

	Politieke zaken	Informele en formele machtsstructuur Corruptie Mestizering Dictatuur Oligarchie Populisme Neoliberalisme Good governance Etnische en culturele diversiteit Bevolkingsparticipatie Democratisering
	Historische dimensie	Exploitatiekolonie / Vestigingskolonie
	LEEFOMGEVING: WATER	
	Stroomgebied Stroomstelsel Waterscheiding Waterafvoer: Dwarsprofiel rivieren (benedenloop): Lengteprofiel rivieren: Klimaatverandering: Menselijke ingrepen:	 Debiet regiem v ertragingstijd (verhoogde) piekafvoer verhang verval uiterwaarden zomerbed winterbed bovenloop middenloop benedenloop zeespiegelstijging temperatuurstijging onregelmatiger neerslagregiem verstedelijking verstening / verharding ontbossing kanalisatie stuw krib dijkverzwaring
	Noodoverloopgebied Rivierbedverruiming: Watertoets Drietrapsstrategie: Ruimte voor de rivier Rijnconferentie	 verdieping verbreding obstakels verwijderen kribverlaging nevengeul aanleggen vasthouden (retentie) bergen afvoeren
	Zachte kusten: Harde kusten: Kustprocessen (opbouw en afbraak): Zeespiegelstijging:	duinen wadden estuaria zeedijken zeestroming getijdestroming (eb en vloed) wind absolute zeespiegelstijging bodemdaling

	Dynamisch handhaven: Integraal waterbeleid Verzilting Verdroging	relatieve zeespiegelstijging zandsuppletie bolwerkvorming slufter dynamiek / diversiteit ecologische waarden economische waarden
	LEEFOMGEVING: RANDSTAD EN STEDEN	
	Noordvleugel Zuidvleugel Mainports Groene Hart Stedelijk netwerk Grootstedelijke functies Metropoolvorming Halfwegzone Pendelzone Ruimtelijk beleid:	 ruimtelijke ordening sectoraal beleid groeikernen VINEX-locaties structuurvisie Randstad 2040
	Bereikbaarheid Congestie Verkeersknooppunt Stedelijke distributie Reikwijdte Drempelwaarde Verzorgingsgebied Creatieve stad Kenniseconomie Zakelijke dienstverlening Duale arbeidsmarkt Publiek-private samenwerking Bestuurlijke netwerken Regionale samenwerking	
	Buurtprofiel Woningkenmerken: Bewonerskenmerken: Woonomgeving Buurt- / wijkvoorzieningen Sociale cohesie Sociale (on)veiligheid:	 naar ouderdom naar eigendom naar woningtype naar onderhoud naar grootte van huishoudens naar etniciteit naar inkomen naar gezinsfase naar leeftijd objectieve (on)veiligheid subjectieve (on)veiligheid overlast verloedering toegankelijkheid

	Openbare ruimte: Stadsvernieuwing Herstructurering Gentrification	onderhoud overzichtelijkheid toezicht